

‘Van Bach tot Bach’

Zwols Vocaal Ensemble 1986 - 2016

1986 – Martien Hovestad en Wil van Dijk richten het Zwols Vocaal Ensemble (ZVE) op. Zwolle kent in die tijd twee (kamer)koren met een tamelijk kleine bezetting. Was er dan behoefte aan nog een koor dat aan zangers de gelegenheid kon bieden zich op een hoog niveau vocaal te uiten? Als het ZVE van start gaat, blijkt dat inderdaad het geval te zijn. Op de eerste avond, die werd belegd in de koorzaal van de Dominicanenkerk aan de Assendorperstraat, komen meer dan dertig belangstellenden. Er worden audities gehouden en het koor gaat formeel van start met rond de twintig zangers. Het koor groeit daarna voorspoedig. Het streven is om per stemgroep – sopraan, alt, tenor, bas – over acht zangers te beschikken. Daardoor is het koor minder kwetsbaar. Bovendien kunnen meerkorige werken worden gezongen. Ook kunnen koorwerken van de Renaissance tot de 21e eeuw worden geprogrammeerd.

2016 – Dertig jaar na de oprichting bloeit het Zwols Vocaal Ensemble als nooit tevoren. Er is een ruime belangstelling van zangers om in het koor te mogen zingen. Er is dan ook slechts één vacature, en wel voor een bas. De overige stemgroepen zijn met acht zangers volledig bezet. Er is zelfs een wachtlijst van aspirant-leden. In 2015 toonde het ZVE zijn zangkwaliteiten met onder meer een bijzondere uitvoering van het Requiem van Fauré en met koorbewerkingen van liederen van Schubert, Brahms en Schumann, geschreven door de dirigent Martin Hovestad.

Drie jubileumconcerten

Met het thema *Van Bach tot Bach* viert het Zwols Vocaal Ensemble in 2016 zijn 30-jarig lustrum. Dat doen we met twee programma's tijdens drie concerten, waarin enkele grote werken van Johann Sebastian Bach centraal staan. Ook zijn composities te horen van familieleden van Bach en van Heinrich Schütz, zijn grote voorloper in de Lutherse kerkmuziek.

Wij heten u graag welkom op de volgende concerten:

28 mei Dalfsen
Grote Kerk

8 juni Zwolle
Plantagekerk

- In het programma van deze twee concerten staan de *Musikalische Exequien* van Heinrich Schütz centraal. Dit stuk uit 1635 is muziek voor een uitvaartplechtigheid. Het wordt zelden uitgevoerd en heeft – voor zover bekend – nog nooit in Zwolle en Dalfsen geklonken.
- Rondom dit werk van Schütz zullen vier motetten van J.S. Bach en andere leden van de familie Bach klinken.
- Ook worden delen uit de *Cellosuite nr. 1* en de *Cellosonate nr. 3* uitgevoerd.

26 november Zwolle
Onze Lieve
Vrouwebasiliek

Het grootse jubileumconcert is geheel gewijd aan beroemde werken van J.S. Bach:

- Cantate Singet dem Herrn ein neues Lied (BWV 190)
- Motet O Jesu Christ, mein's Lebens Licht (BWV 118)
- Cantate Wachet auf, ruft uns die Stimme (BWV 140)
- Magnificat (BWV 243)

Heinrich Schütz (1585-1672) is de belangrijkste Duitse componist van de 17^e eeuw. Hij brengt de nieuwe Italiaanse muziekstijl van de eerste dertig jaar van die eeuw naar de Duitse reformatorische kerkmuziek. Daardoor wordt die muziek een middel om met een hoge artistieke bekwaamheid het geloof tot uitdrukking te brengen. Dat gebeurt onder meer doordat de muziek de uitbeelding wordt van tekst (retorica) en gevoelsuitingen hoorbaar maakt (affecten). Dat lomt wel bijzonder tot uitdrukking in de *Musikalische Exequien*. In deze compositie zingen twee vierstemmige koren gescheiden van elkaar. De twee groepen wisselen elkaar af, één groep zingt en de andere groep antwoordt.

Voor **Johann Sebastian Bach** (1685-1750) is het Protestantse kerklied de pijler waarop zijn vocale kerkmuziek rust. Hij schrijft maar liefst 371 koraalzettingen en gebruikt tal van koralen als *cantus firmus* (uitkomende stem) in zijn orgelwerken en cantates. Zijn tekstuitbeeldingen (retorica) en gevoelsuitingen (affecten) die in de muziek verborgen zitten zijn één grote uiting van zijn geloof en vertrouwen in de Allerhoogste, die dan ook in alles wat door Bach is gecomponeerd voor de liturgie, de grootste eer krijgt. Zie de uitdrukking *Soli Deo Gloria* in zijn composities. Bach wordt daarom ook wel de vijfde evangelist genoemd. Die grote theologische invloed van Bach was ook mogelijk doordat het kerklied in de volkstaal (het Duits) wordt gezongen.

Bach componeerde toch ook enkele werken met Latijnse tekst, zoals het *Magnificat*, de *Hohe Messe*, enkele *Sanctussen* en *Kleine Missen*. Als Bach in 1723 wordt aangesteld als cantor in de Thomaskirche zijn er namelijk in de Lutherse eredienst nog diverse elementen uit de voor-reformatorische liturgie aanwezig. Zo komt het dat Bach nauwelijks een maand na zijn aantreden kans ziet om voor de Vespers op Maria Visitatie (2 juli 1723) een uitbundig *Magnificat* te schrijven dat alle versies van tijdgenoten overtreft. Het is zonder overdrijving het hoogtepunt van het genre. Voor Bach is het zijn eerste grote koorwerk, veel ambitieuzer dan de wekelijkse cantates. Van deze muzikale rijkdom kunt u volop genieten tijdens ons grote jubileumconcert op 26 november 2016.

Martien Hovestad

dirigent ZVE

terug naar de hoofdpagina? [hier](#)

productie: [roel steenberg](#)